

Innledning (musikken starter, [lenke til musikk](#)) :

Teksten du nå skal få høre, har som hensikt å gi deg et bredere syn på virkeligheten. Et innblikk i noe vi vanligvis ikke får kjenne på. Det er ikke meningen at teksten skal få deg til å miste motet eller gi deg dårlig samvittighet. Teksten skal derimot forsøke å gi deg en forståelse av hva som faktisk ligger bak tall og statistikk. For at du skal få mest mulig ut av denne teksten, må du være åpen for å se verden med nye øyne, og aktivt prøve å se for deg det jeg sier.

(Pause)

DEL 1 - Tallene

Tall

(pause)

Tall er en stor del av våre liv.

Vi bruker tall til å beskrive verden rundt oss.

Til å beskrive virkeligheten.

Noen tall er enklere å forholde seg til enn andre. Ti minutter, to øyne, fem fingre. Tall vi kan forklare.

Andre tall er så store at man mister oversikt.

Store, helt ubegripelige tall.

Trilliarder, trillioner, billiarder, billioner, milliarder, millioner.

(pause)

50 millioner er et ganske stort tall.

Et nesten uvirkelig tall.

10 ganger så mange som bor i Norge.

50 millioner kilometer.

Det er avstanden fra jorden til Mars.

Et slikt tall er så stort at det er vanskelig å forholde seg til,
og Mars blir bare langt, langt unna.

Tallet mister mening.

Og da skjules virkeligheten bak tallene.

(pause)

En million. Vet du hvor lenge en million sekunder er?

(liten pause)

En million sekunder tilsvarer 11 dager.

(pause)

En milliard.

Vet du hvor lenge en milliard sekunder er?

(liten pause)

En milliard sekunder tilsvarer 32 år.

(pause)

Kan du se for deg hvor mye du kan kjøpe for en milliard kroner?

Klarer du i det hele tatt å se for deg en milliard kroner?

Se for deg det enorme tårnet med tusenlapper.

Ett tusen tusenlapper, tusen ganger.

(pause)

GRATULERER!

Du vant nettopp førstepremien i Lotto!

Premien er 10 000 kr i minuttet.

Tenk deg det! 10 000 kr i minuttet.

Bare etter et minutt har du råd til å kjøpe en iPhone 15.

Klarer du å vente i ti minutter, har du 100 000 kr.

Hundretusen er nok penger til å reise jorda rundt i et halvt år.

Alt inkludert! Livet ditt hadde blitt snudd på hodet etter bare 10 minutter.

Etter en time hadde du hatt 600 000 kroner.

Det er nok til å kjøpe en helt ny bil.

Kanskje flere?

(pause)

Vet du hvor mye penger du hadde hatt etter en dag?

Etter to dager?

Hva med syv?

(liten pause)

Etter en uke hadde du hatt 100 millioner kroner.

Vet du hvor lang tid det ville ta før du hadde hatt 1 milliard kroner?

Om du får 10 000 kroner hvert minutt,

24 timer i døgnet,

dag inn og dag ut

- Da ville det tatt deg 2 måneder og 10 dager å få en milliard kroner.

Husker du hvor mye du hadde hatt etter en time?

(lang pause)

Det er ikke bare penger som regnes i milliarder. Det finnes også milliarder av mennesker. Milliarder av pustende, tenkende, levende mennesker.

Se for deg det mennesket som du elsker høyest og verdsetter mest av alle du kjenner. Tenk på hvor fantastisk dette mennesket er, og alle de unike egenskapene akkurat dette mennesket har.

Ta fram alle de gode stundene og minnene du har med dette mennesket.

Klarer du å se det for deg?

Behold disse følelsene, og se for deg litt flere mennesker.

Se for deg de viktigste menneskene i livet ditt. Venner og familie. Tenk på alle minnene som du har skapt sammen med disse menneskene.

Ser du det for deg?

Forsterk alle lydene, alle fargene og gå litt nærmere. Kjenner du varmen og tryggheten som skyller mot deg?

Ta vare på minnene du ser for deg nå, og all den gleden du deler med dine nærmeste.

Prøv å se for deg alle menneskene som utgjør din verden. Vennene dine, familien din, læreren din, naboene, bussjåføren og alle de andre menneskene du møter i løpet av en dag.

Alle de menneskene utgjør din verden. Noen kjenner du bedre enn andre, noen liker du bedre enn andre, noen setter du større pris på enn andre. Disse menneskene utgjør likevel din verden. Føl all gleden, sorgen, kjærligheten og se for deg minnene. Hvordan hadde din hverdag sett ut, uten alle disse menneskene?

(pause)

Nå vil jeg at du skal se for deg 10 000 mennesker. Kan du huske å ha sett 10 000 mennesker på samme sted? Kanskje på en fotballkamp, eller en konsert? Se for deg hvor mange gode minner de 10 000 menneskene deler med sine nærmeste.

(liten pause)

Konsentrer deg nå.

Klarer du å se for deg 10 000 nye mennesker i minuttet?

Klarer du å se for deg 10 000 nye mennesker, hvert eneste minutt, 24 timer i døgnet i to måneder og ti dager?

Klarer du å se for deg én milliard mennesker?

(pause)

Tusen rekker med tusen mennesker, tusen ganger.

(pause)

I dag lever det over 7,9 milliarder mennesker på jorden.

(pause)

I dag lever det over 704 millioner mennesker i ekstrem fattigdom.

DEL 2 - Maten i hverdagen

Tall skjuler mange historier. Bak tallene finnes uendelig mange menneskers liv som blir påvirket av store og små hendelser. Dersom du ikke har gjort det enda, lukk øynene. Bruk et lite øyeblikk, pust dypt inn, rolig ut. Inn, ut.

(pause)

I Guatemala bor det over 18 millioner mennesker. Det er over 3 ganger flere mennesker enn i Norge.

Norges areal er 3,5 ganger større enn Guatemala.

Mange steder i Guatemala er utsatt for klimaendringer og fattigdom.

1,7 av 10 mennesker er underernærte i Guatemala.

Kun 5,6 av 10 personer har tilgang til rent drikkevann.

Samtidig er Norges økologiske fotavtrykk over dobbelt så stort som Guatemala.

Disse tallene kan være vanskelig å se for seg.

Hvor mye er egentlig 1,7 av 10 mennesker, i forhold til de 18 millionene som bor i Guatemala?

(pause)

Prøv å se for deg din egen hverdag.

Se for deg hvordan du lever ditt liv.

Hvordan påvirker andre mennesker ditt liv?

Føler du ofte på håpløshet?

Din hverdag og ditt liv hadde vært ganske annerledes om du var født og oppvokst i Guatemala. Hverdagen din hadde vært preget av usikkerhet, frykt og en konstant kamp for mat. Guatemalsk ungdom har vokst opp i et samfunn hvor tilgangen til mat ikke er sikret og matsikkerhet ikke er en selvfølge. Etter 1950 begynte klimaendringene for alvor å påvirke verden på en dårlig måte. Økt innhold av drivhusgasser i atmosfæren får solens varme til å bli fanget på jorda, slik at gjennomsnittstemperaturen på jorda øker. Dette gjør at jorda er i ubalanse, og vekst ikke er optimalt. Landene i vesten, blant annet Norge, merker lite til disse endringene sammenlignet med andre land. For land som Guatemala, gjør denne ubalansen at deres livsgrunnlag står i fare. Klimaendringene, som primært vestlige land forårsaker, gjør at jordbruksmonnet ikke blir optimalt og mange bønder i Guatemala ikke er sikret

en fremtid, hverken med mat eller arbeid. Om du hadde vært født og oppvokst i Guatemala hadde livet ditt vært ganske annerledes enn det er nå.

(pause)

Det er mandag, du våkner i senga di. Du orker ikke tanken på å stå opp. Ikke fordi det er mandag, men fordi livet er for overveldende. Livet er for uforutsigbart. Livet er ikke så trygt som det burde vært. Tryggheten som pleide å være her, som pleide å omringe oss, er ikke sikret. Maten som pleide å være her, står nå i fare og ressursene vi pleide å være rike på, blir nå truet av stadig voksende klimaproblemer. Det virker så håpløst å leve livet sitt, når man ikke vet hva man er sikret i morgen. Hva som kan skje i løpet av ett døgn, en uke, en måned, et helt liv.

De menneskene som forårsaker en stor del av klimaendringene er ikke de som må betale i dyre dommer for å leve med konsekvensene. Ungdommene i Guatemala har ikke noe valg, og er nødt til å takle utfallet av andre menneskers utslipp. Og det går ikke kun utover matsikkerheten. Det at det går utover et så grunnleggende behov som mat, gir ringvirkninger for andre aspekter i deres liv.

Du vil på skolen, men hva hjelper det? Det setter ikke mat på bordet. Men det hjelper hvertfall ikke å bli liggende. Utdanning åpner dører, og det skaper muligheter. Så du står opp, for det å bli liggende er ikke et alternativ, du vet du har det i deg. Du er sterk og tåler masse, du vet det. Du står opp, du går på skolen den dagen.

Skolehverdagen for deg i denne situasjonen er tøff. Ikke bare preges du av frykt, men din rett til utdanning er egentlig ikke ivaretatt som den burde. Du er heldig som får gå på skolen, men du kjenner flere ungdommer som ikke får lov, fordi de er nødt til å jobbe. Jobbe for å sikre et grunnlag for vekst. Vekst for planter, men ikke en vekst for utdanning, utvikling, identitet. Du som ungdom får ikke vokse. Det er skikkelig urettferdig.

Idet du er ferdig på skolen stiller du deg selv spørsmålet om det er verdt å fortsette å gå på skolen, når det ikke er sikkert du kan bruke det til noe i fremtiden. En fremtid uten et sikkert livsgrunnlag. En fremtid fylt med frykt.

PAUSE (pust rolig inn, rolig ut)

Kan du huske en gang du var engstelig? En gang du kjente hjertet banke ut av brystet og en klump samle seg i halsen ?

Er det lenge siden du følte det sånn?

For mange Guatemalanske ungdommer er frykt en følelse de kjenner på altfor ofte. Ungdom i Guatemala står midt i klimaendringene med konsekvenser som påvirker dem på mange områder. De står utrygt med en uforutsigbar fremtid foran seg. Håpløshet omringer dem, men i møte med endring, er de klare til å kjempe. De kjemper for en trygg fremtid. De er aktive, motstandsdyktige og sterke, akkurat som deg og meg.

(pause)

DEL 3 - Virkeligheten og fremtiden

Urettferdighet.

(pause)

Hva er det egentlig?

Vi har alle sagt: det er urettferdig!

Men er virkeligheten vår urettferdig?

Kan man kreve rettferdighet her i verden?

(lang pause)

Ungdom i Guatemala lever i en urettferdighet som de ikke har vært med på å skape, men som de er villige til å kjempe seg ut av. De er usikker på fremtiden, men i møte med den usikkerheten finner de håp.

Og det er urettferdig at de må kjempe for matsikkerhet, utdanning og frihet. At ungdom i Guatemala er nødt til å kjempe for sine grunnleggende menneskerettigheter. Akkurat det er skikkelig urettferdig.

Ungdom er ungdom uansett. Det skal ikke ha noe å si hvor du er født, hvem du elsker, hvem du er eller hva du tror på. Ungdom fortjener frihet, og ungdom fortjener muligheter, uansett hvor de kommer fra.

(stor pause)

Den virkeligheten jeg har presentert for deg nå, kan være vanskelig å forstå. Likevel er det å anerkjenne virkeligheten og urettferdigheten det første skrittet mot handling. Det første skrittet mot en mer rettferdig verden.

(pause)

Ta deg litt tid. Pust rolig, og prøv å samle alle følelsene.

(pause)

Urettferdighet.

(pause)

Det er ikke rettferdig at verden er et lotteri. Hvor bare noen av oss har vunnet. I dag eier 8 menn like mye som halvparten av verdens befolkning. Forskjellen mellom mennesker i verden har aldri vært større enn i dag.

(pause)

Forskjellene øker. De rike blir rikere og de fattige blir fattigere. Det føles håpløst, men er det virkelig det? Det er mange som forteller at du ikke kan gjøre noe med det, men kan du ikke det? Hvordan du velger å bruke din tid kan ha noe å si. Ikke bare for deg og de rundt deg, men for samfunnet du lever i. For hvordan fremtiden vil se ut.

Verden er i endring. Stadig flere mennesker får tilgang på grunnleggende rettigheter. Flere og flere steder i verden står mennesker opp mot urettferdighet.

Vi lever i endringenes tid. Det er nå det skjer, og hvem kan egentlig si hvordan verden ser ut i morgen? Ungdom er framtida. Det er vi som former framtida. Så tenk deg om. Hvordan vil du at verden skal bli, og hva er du villig til å gjøre for at det skal bli sånn?

Det føles umulig, men det umulige tar bare litt lengre tid. Mennesker opp gjennom verdenshistorien har bevist dette, igjen og igjen. Men det krever at man har trua og at man engasjerer seg. At du bryr deg.

Hvert år velger rundt 80 000 elever i Norge å gi en dag av sin utdanning for å gi ungdom i andre deler av verden samme mulighet som du og jeg har.

(pause)

Dette valget tar de på grunnlag av forståelse, respekt og ikke minst solidaritet. Operasjon dagsverk er en mulighet. Det er en mulighet for ungdom over hele Norge til å være med på å skape en mer rettferdig verden. Vi kan ikke gjøre verden rettferdig ved kun å jobbe på OD-dagen. Derfor er Operasjon dagsverk langt mer enn det. Det handler ikke om de millionene som jobbes inn hvert år.

Hvis målet er en rettferdig verden, så vil pengestøtte ALDRI være nok. Rettferdighet skapes ikke av penger, men av valgene vi tar basert på de holdningene vi har.

(pause)

Operasjon Dagsverk handler om ungdom. Det handler om oss. Det er snart vi som styrer verden. Hvilken virkelighet vil du skape? Hvilke holdninger preger valgene du tar?

Å jobbe på OD-dagen er en måte du kan engasjere deg på, et første skritt på veien. Det er en måte å vise at vi, ungdom, ikke finner oss i at verden er urettferdig.

Hvem vet hva vi kan få til hvis vi tar valg basert på gode holdninger når vi tar over verden? Hvis vi gjør alt litt mer gjennomtenkt, litt bedre og litt mer reflektert enn de før oss. Da kan vi få til hva som helst!

(pause)

Å være ungdom handler om å være fri. Om å være trygg og ha stabile rammer rundt deg som gjør at du kan utvikle deg. Det er ingen enkel oppgave. Det er ikke lett å stå opp for seg selv og sin fremtid, å kjempe for sine grunnleggende behov. Ungdom fortjener å leve et liv fritt. Fritt for frykt for morgendagen. Fullt av muligheter hvor man kan utvikle seg og gro. Og spire. For ungdom i Guatemala er ikke dette realiteten. Men man kan ikke la frykten overgå håpet. Du fortjener å være fri og du fortjener å være trygg. Uansett hvor du er født.

(pause)

For vi er alle like mye verdt. Og frihet er en forutsetning for et lykkelig liv. For etter håpløsheten, så kommer håpet.